

A Kúria a által képviselt I.r., és II.r. felpereseknek a dr. Soós Ildikó jogtanácsos által képviselt alperes ellen rendkívüli lemondás jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 31.M.1075/2004. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.637.435/2009/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. január 18. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 55.Mf.637.435/2009/6. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg egyenként az alperesnek - tizenöt napon belül - 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s :

Az I.r. felperes 2001. január 1-jétől látta el az alperes É.O.-nak vezetői feladatait. A II.r. felperes 1994. augusztusától vezette a J.O.-t, ezen túlmenően adatvédelmi felelős is volt. Mindkét felperes 2003. szeptember 30-án rendkívüli lemondással szüntette meg a jogviszonyát.Az I.r. felperes hivatkozása szerint a vezetői megbízása visszavonásáról a telefonos tájékoztatást követően a N. 2003. augusztus 27-ei cikkéből értesült, a rendkívüli lemondás időpontjáig nem közölték, hogy mely mentőállomások felújítása volt szabálytalan. 2003. augusztus 29-én C.I.V.J. munkatárssal megüzente az I.r. felperesnek, hogy távozzon el az irodából és szeptember 1-jén jelentkezzen. Ezen a napon G.L. a főigazgató jelenlétében átadta a vezetői megbízás visszavonásáról szóló értesítést, az I.r. felperest C.I. nem fogadta, a titkárnőjével üzente, hogy menjen haza. A vezetői megbízás visszavonásának indokolását csak 2003. szeptember 17-én vette kézhez, amely valótlan. A P.-vizsgálat idején létszámhiány volt, a feladatra lehetetlen határidőt szabtak meg. A B.E.O. által végzett iratellenőrzésről nem értesült. C.I. utasítására kifizettek egy olyan számlát, amelyet az I.r. felperes nem tartott indokoltnak. Több szabályos szerződés alapján végzett vállalkozói tevékenység után járó díjat az alperes nem térített meg. Az É.O.-ra újonnan érkezett mérnök kolléganő nem alkalmas a feladatra. Az I.r. felperes további álláspontja szerint C.I. és a munkáltató képviselői olyan magatartást tanúsítottak, amely a közalkalmazotti jogviszony fenntartását lehetetlenné teszi, nincsenek biztosítva a munkavégzése feltételei, egészségi állapotára az utóbbi nap eseményei rossz hatással voltak. Az alperes súlyosan gondatlanul járt el, amikor a vezetői megbízás visszavonását megelőzően nem vizsgálta át a rendelkezésre álló dokumentumokat, és nem valós indokokra hivatkozva hozta meg döntését. A közalkalmazotti jogviszonyát egyoldalúan kívánta

módosítani úgy, hogy annak alaki és törvényi feltételeit nem vette figyelembe. A módosításra vonatkozó ajánlatát nem ismételte meg, a felajánlott munkakör nem létezett.

A II.r. felperes rendkívüli lemondása szerint 2003. szeptember 19-én kérte, hogy írásban szeptember 26-áig a vezetői megbízása visszavonása okait és a felajánlott munkakörre vonatkozó tájékoztatást juttassák el hozzá, amit nem tettek meg. Sz.T. miniszteri biztos utasítására átutalták a V. Rt-nek a számlák ellenértékét a II.r. felperes álláspontja ellenére, amely kifizetés hűtlen kezelés bűncselekmény gyanúját is megalapozhatja. A rendkívüli lemondás szerint a II.r. felperes nem kapott választ arra, hogy a per - ahol képviselőként járt el - iratai hol vannak, esetleg mással kívánják-e a jogi képviseletet ellátni. C.I. nyilvánosan elfogadhatatlan, személyiségi jogait sértő módon és stílusban fegyelmi felelősségre vonással fenyegetőzött. A foglalkozás egészségügyi ellátásra kiírt közbeszerzési eljárás során általa tapasztalt jogellenes tevékenységről jegyzőkönyvet vett fel, amely eltűnt. Emiatt vizsgálat nem indult, a jegyzőkönyvben foglaltakkal kapcsolatos döntésről nem kapott tájékoztatást. Az osztályon tarthatatlanok a személyi feltételek, a jogi előadó végez titkársági feladatokat, tisztázatlan B.O. közalkalmazotti jogviszonya. A II.r. felperes keresőképtelen volt, ennek ellenére a munkahelyén kénytelen volt megjelenni, mivel több munkatársa beteg. Álláspontja szerint nincsenek biztosítva az egészséges munkavégzéshez szükséges feltételek. A munkáltató képviselői a szándékosság határát súroló súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegik a jogviszonyból származó kötelezettségüket, illetve olyan magatartást tanúsítanak, amely a közalkalmazotti jogviszony fenntartását lehetetlenné teszi. A rendkívüli lemondások közlését követően a munkáltató az Mt. 97. § (1) bekezdésében foglalt módon a felperesekkel elszámolt. Ennek során az I.r. felperes illetményéből levont 92.686 forintot szabadság túlfizetés címén, a II.r. felperesnek pedig 32 nap szabadságmegváltást fizetett 468.073 forint összegben. A közalkalmazotti igazolásokat is kiadta, melyeken a jogviszony megszűnése módjaként „jogellenes megszüntetés a közalkalmazott részéről” megjegyzés szerepelt. Az alperes 2003. október 6-án a portaszolgálat részére utasítást adott, hogy az I.r. felperes - mivel a közalkalmazotti jogviszonyát megszüntette - az épületbe csak főigazgatói vagy a megbízott gazdasági főigazgató-helyettes engedélyével bocsátható be. Az I.r. felperes a keresetében kérte, hogy az alperes fizessen meg:

1. A rendkívüli lemondás jogszerűsége mellett 2 havi végkielégítést és 60 nap felmentési időre járó átlagkeresetet;
2. 500.000 forint nem vagyoni kárt, mivel őt az alperes székházából kitiltották;
3. a vezetői megbízás jogellenes visszavonása miatt egy éves vezetői pótlékot 205.200 forint összegben;
4. helyettesítési díjat 2002. augusztus 1-jétől havi 36.100

forint, 2006. szeptember 1-jétől havi 49.000 forint összegben;

5. túlmunkavégzés ellenértékeként 123.318 forintot, mely a 2003. február 11-12-ei szabadság alatt 20 óra, a 2004. augusztus 14-15-ei szabadság alatt 31 óra időtartamban merült fel;

6. felmondási időre járó további 6 nap szabadság megváltást 116.046 forint összegben, a 13. havi illetmény arányos részét 66.150 forintot, étkezési jegyet és mobiltelefonhasználatot;

7. táppénz és átlagkereset különbözetként 2003. szeptember 8-ától október 19-éig 438.309 forintot;

8. 96.000 forintot ügyvédi díj és 21.000 forint illetéket a sajtó helyreigazítási perrel kapcsolatban;

9. új közbeszerzési igazolás kiadását kérte, amíg a munkáltató ennek nem tesz eleget, havonta kártérítésként 415.000 forint megfizetését igényelte;

10. 500.000 forint nem vagyoni kártérítés fizetését, mert a 2003. februári értekezletre nem tudott felkészülni, illetve a szerződéseket a szabadsága alatt kellett átnéznie;

11. 1.000.000 forint nem vagyoni kár megfizetését kérte, mert a 2003. május 28-ai értekezletről személyiségi jogokat sértő módon kiküldték;

12. 1.000.000 forint nem vagyoni kárt amiatt, mert a levelezési rendszerbe személyiségi jogot sértő módon be lehetett tekinteni;

13. 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítést azon a címen, hogy a N. 2003. június 14-ei és augusztus 26-ai cikkében hátrányos helyzetben tüntette fel, illetve az újságból tudta meg, hogy a vezetői megbízását visszavonták;

14. új igazolás kiadását kérte, melyen szerepel a munkaköre, és az is, hogy a munkaviszonya rendkívüli lemondással szűnt meg;

15. 92.686 forint jogellenes bérlevonás visszafizetését igényelte;

16. 10 nap szabadság megváltásaként 193.410 forint megfizetését kérte;

17. 3 nap pótszabadság címén 58.023 forintot igényelt;

18. a bíróság a közalkalmazotti jogviszonyát állítsa helyre.

A II.r. felperes kereseti kérelme szerint:

1. A bíróság állapítsa meg a rendkívüli lemondás jogszerűségét, és 60 nap + 5 havi felmentési időre járó átlagkereset: 3.701.760 forint és 8 havi végkielégítés: 7.664.832 forint megfizetését kérte;

2. jubileumi jutalom címén 694.900 forintot igényelt;

3. a felmentési időre arányosan járó 22 nap szabadság megváltása 320.430 forint összegben, ugyanerre az időre arányosan járó 80.450 forint 13. havi illetmény, étkezési jegy, mobiltelefon használat, Mentő Önkéntes Nyugdíjpénztári támogatás megfizetése;

4. 12 havi kártérítést 5.748.624 forint összegben, mert jogellenes megszüntetés szerepel a közalkalmazotti igazoláson;

5. új közalkalmazotti igazolás kiadása, melyen rendkívüli lemondás szerepel;

6. kártérítésként a 2003. szeptember 8-17-éig és a 2003.

szeptember 22-29-éig tartó keresőképtelen állomány idejére a betegszabadság és táppénz, valamint az átlagkereset különbözetének megfizetése 477.348 forint összegben;

7. 70.000 forint államvizsga díjjal kapcsolatos kiadás;

8. Szakdolgozat sürgősségi kötésének díja 9.400 forint;

9. új közbeszerzési igazolás kiadása, ennek napjáig 2005. április 30-ától havi 350.000 forint kártérítés;

10.1.000.000 forint nem vagyoni kár a 2003. május 28-ai értekezőtlen történetek miatt;

11.1.000.000 forint nem vagyoni kár a levelezési rendszerrel kapcsolatosan;

12.1.000.000 forint nem vagyoni kár, mert a gyermeke 2002. július 4-én koraszülötten jött a világra;

13.500.000 forint nem vagyoni kár, mert a szakdolgozathoz szükséges iratok kiadását a munkáltató megtagadta;

14.rendkívüli munkavégzés ellenértékeként 408.300 forint megfizetést;

15.két nap szabadság megváltása

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 31.M.1075/2004/98. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek tévesen levont munkabérként 92.686 forintot, a II.r. felperesnek távolléti díjként 31.586 forintot és ezen összegek 2003. október 1-jétől számított késedelmi kamatát. Megállapította, hogy az alperes az I.r. felperes vezetői megbízását jogellenesen vonta vissza, erre tekintettel az alperes az I.r. felperesnek illetményként 205.200 forintot köteles tizenöt napon belül megfizetni. A bíróság a felperesek ezt meghaladó keresetét elutasította. Kötelezte az I.r. felperest 100.000 forint, a II.r. felperest 300.000 forint megfizetésére részperkölségként. Kimondta, hogy az eljárás illetékét és a felmerült szakértői díjat az állam viseli a fénymásolási költséggel együtt. Az I.r. felperes rendkívüli lemondása első indokaként arra hivatkozott, hogy a 2003. augusztus 27-ei újságcikkből tudta meg, miszerint a vezetői megbízását visszavonták, illetve nem közölték, hogy mely állomások felújítása volt szabálytalan. A bíróság álláspontja szerint a rendkívüli lemondási indok nem alapoz meg jogszerű azonnali hatályú jogviszony megszüntetést, mert az a Kjt. 29. § (2) bekezdésében foglalt határidő megszegésével került 2003. szeptember 30-án közlésre. Abból, hogy az I.r. felperes számára nem derült ki, melyik állomások felújítása volt szabálytalan, nem következik, hogy a munkáltató a jogviszonyból származó kötelezettségének súlyos megszegésével tartott volna vissza információt. Tizenöt napon túli, és nem fogadható el indokként az, hogy C.I. 2003. augusztus 29-én V.J.-vel üzenetet küldött a felperesnek, és az sem, hogy 2003. szeptember 1-jén hazaküldték. A vezetői megbízás visszavonásának indokolása tekintetében külön jogorvoslatnak van helye, a munkáltató azon eljárása, hogy a vezetői megbízást visszavonja, nem minősül kötelezettségszegésnek, hanem csak a munkáltatói jogkör gyakorlásának. Az I.r. felperes felhívás ellenére nem pontosította,

hogy a munkáltató mely képviselői tanúsítottak olyan súlyos kötelezettségszegést, amely a rendkívüli lemondást indokolta. Az I.r. felperes a rendkívüli lemondásában hivatkozott arra, hogy a munkavégzési feltételek nem voltak biztosítva, emiatt az egészségi állapota megromlott. Az eljárás során azonban ez nem nyert bizonyítást. Az I.r. felperesnek a 2. pontban megfogalmazott nem vagyoni kártérítési igénye körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy nem vitatottan 2003. október 6-án adott utasítást az alperes a portaszolgálatnak arra, hogy az I.r. felperes a székházba csak engedéllyel léphet be. Mivel a jogviszonya ekkor már nem állt fenn, így a munkáltatói intézkedés jogellenesnek nem tekinthető. Az I.r. felperes 3. pontban hivatkozott kereseti kérelme körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a B.E.O. vezetője, Sz.E. által 2003. március 4-én készített jelentés a karbantartási szerződésekkel kapcsolatban több szabálytalanságot sorolt fel, azonban a felperes személyét érintően semmilyen megállapítást nem tartalmaz. A P. Kft-nek a kért dokumentumokat az É.O. határideőre nem tudta előállítani, ezért tételes vizsgálatot nem tudtak végezni az osztály közreműködésének hiánya miatt. A bíróság mérlegelése során azonban figyelembe vette M.Á. tanúvallomásában foglaltakat, aki elmondta, hogy a kft. által az iratok átadására biztosított határidő nagyon szűk volt, azonban a kft. nem jelezte a tanúnak, hogy a felperes nem hajlandó együttműködni az iratok átadásával kapcsolatosan. Sz.T. az iratellenőrzést 2003. augusztus 12-én rendelte el, Sz.E. megbízólevele másnap kelt, az ellenőrzés határideje 2003. augusztus 25. A felperes vezetői megbízása visszavonásának kelte 2003. augusztus 18., amikor ez a határidő még nem telt el. A bíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg az I.r. felperes terhére olyan mulasztás vagy kötelezettségszegés, amely a vezetői megbízás visszavonását indokolta volna, tehát az jogellenesen történt. A Kjt. 23. §-ának (11) bekezdése alapján a bíróság ezért az egy éves vezetői pótlék, összesen 205.200 forint megfizetésére kötelezte az alperest.

Az I.r. felperesnek a 4. pontban szereplő helyettesítési díjjal kapcsolatos kereseti kérelméről az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy nem nyert bizonyítást, miszerint a felperes munkaköre mellett a K.Z. munkakörébe tartozó feladatokat is ellátta volna. Tény, hogy a munkateher enyhítésére 2002. november 15-én új munkavállaló alkalmazására került sor, és az osztályon dolgozók munkavégzésének megszervezése a felperes feladatát képezte. A más munkakör ellátása többlettevékenységként a perben nem nyert bizonyítást, ezért a bíróság a kereseti kérelmet elutasította. Az 5. pontban szereplő túlmunkavégzés ellenértékével kapcsolatos kereseti kérelemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperesek osztályvezetőként vezető állású közalkalmazottak voltak, ezért rendkívüli munkaidőben végzett munkáért díjazás őket nem illeti meg. A 6. pontban megfogalmazott kereseti kérelem elutasításának indokát a bíróság az 1. pont

kapcsán adta meg. A táppénz, illetve betegszabadságra járó díjazás és átlagkereset különbözetének megfizetésére irányuló 7. pontban szereplő kereseti kérelemmel összefüggésben a bíróság megállapította, hogy nincs bizonyítható okozati összefüggés a 2003. évi keresőképtelenség és a felperes által hivatkozott munkahelyi események között. A 8. pontban szereplő jogtanácsosi tevékenység engedélyezésének megtagadásával kapcsolatos kár körében az elsőfokú bíróság utalt az 1983. évi 3. tvr. 7. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra. Nem vitatottan a főigazgató nem járult hozzá, hogy a II.r. felperes a pertársát a sajtóhelyreigazítási eljárásban képviselje, azonban erre a törvényerejű rendelet értelmében nem is volt köteles, annak indokát sem kellett adnia. A munkáltató jogszerű eljárására tekintettel a felperes kárigénye megalapozatlan. A 9. pontban igényelt új közbeszerzési igazolás kiadása és az ezzel kapcsolatos kár megfizetése körében a bíróság álláspontja szerint a felperesek nem jelölték meg, hogy mely jogszabályban foglalt kötelezettsége volt a munkáltatónak ilyen igazolás kiadása, ennek ellenére a munkáltató a felperesek kérésének eleget tett. A bíróság további kötelezést jogszabályi rendelkezés hiányában az alperes terhére nem írt elő, az igazolások hiányára alapított kárigényt is alaptalannak találta. A 10. pontban foglalt nem vagyoni kár tekintetében a munkaügyi bíróság kifejtette, hogy a bizonyítás a felpereseket terhelte. Az I.r. felperes nem igazolta, hogy mennyiben okozott nála vagyoniilag nem mérhető károsodást, miszerint az alperes nem bocsátotta a rendelkezésére a mentőállomásokkal kapcsolatos észrevételeket. A felperes az értekezleten jelen volt, és maga sem hivatkozott arra, hogy szakmai hozzáértését a felkészülés hiányában megkérdőjelezték volna az ott résztvevő személyek. A 11. pontban foglalt nem vagyoni kárigényről a munkaügyi bíróság kifejtette, hogy a 2003. május 28-ai értekezletről a főigazgató utasítása alapján kellett a felpereseknek visszatérni a székházba. M.Á. ehhez nem fűzött véleményt, nem tett a felperesekre vonatkozó megjegyzést. A tanúk egybehangzóan vallották, hogy az értekezleten semmilyen személyiségi jogot sértő kijelentés nem hangzott el, a felperesek megítélését a történetek nem befolyásolták, így a nem vagyoni káruk bekövetkezése nem nyert bizonyítást, ezért a bíróság a kereseti kérelmet elutasította. A 12. pontban foglalt nem vagyoni kár kapcsán a munkaügyi bíróság utalt az informatikai szabályzatra. Kifejtette, hogy a felperesek számítógépén a harmadik jelszót nem használták, ezt csak 2003-ban állították be. A szabályzatban foglaltak betartásának ellenőrzése az osztályvezetők feladata volt. Az, hogy a felperesek ezt elmulasztották, és nem észlelték, hogy a harmadik jelszót nem adták meg, a munkáltató felé kárigényt - károkozó magatartás hiányában - nem alapoz meg. Az I.r. felperes a 2003. június 14-ei cikkel kapcsolatban sajtóhelyreigazítási eljárást indított, amelyet jogerősen megnyert. Hivatalosan a vezetői megbízás visszavonását tartalmazó iratot 2003. szeptember 1-jén vette át, de G.G. őt erről telefonon már 2003. augusztus 19-én,

azaz a 2003. augusztus 27-ei újságcikk megjelenése előtt tájékoztatta, tehát az I.r. felperes nem az újságból szerzett tudomást a munkáltatói intézkedésről. Az I.r. felperes nem tudta bizonyítani, hogy az újságcikkek a munkáltató magatartására visszavezethetően mennyiben okoztak nála nem vagyoni jellegű károsodást, így a bíróság a 13. pontban foglalt nem vagyoni kártérítés iránti igényt is elutasította. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az alperes nem állított valótlanságot, amikor mindkét felperes igazolásán munkaviszony megszüntetési módként „jogellenes megszüntetés a közalkalmazott részéről” megjegyzést szerepeltette, ezért a bíróság a 14. pontban foglalt kereseti igényt is megalapozatlannak találta. A 15. pontban szereplő 92.686 forint visszafizetésének és a 16. pontban megjelölt 10 nap szabadság megváltásának kérdése körében az elsőfokú bíróság a bizonyítékok részletes értékelését követően kifejtette, hogy az I.r. felperes a részére járó szabadságot vette igénybe. Erre tekintettel a munkáltató jogellenesen vont le a jogviszony megszüntetésekor 92.686 forintot, ezért annak megfizetésére kötelezte az alperest kamataival együtt, ezt meghaladóan ebben a körben a keresetet elutasította. Az I.r. felperes által 2007. április 5-én előterjesztett 3 nap pótszabadság megváltása iránti kérelem elévült, ezért a bíróság a kereseti kérelem 17. pontjában foglaltakat elutasította. Az I.r. felperes rendkívüli lemondással szüntette meg a közalkalmazotti jogviszonyát. Annak helyreállítása jogkövetkezményeként csak a munkáltatói felmentés, vagy fegyelmi elbocsátás jogellenességének bírósági megállapítása esetén lehetséges a Kjt. 31. §-ában foglaltakra tekintettel, ezért a bíróság a 18. pontban megjelölt közalkalmazotti jogviszony helyreállítása iránti kérelmet is elutasította. A II.r. felperes rendkívüli lemondása jogszerűségével kapcsolatos kereseti kérelem 1., 2., illetve 3. pontjában foglaltak alapján az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a vezetői megbízást nem vonta vissza, így ezzel kapcsolatosan indokolási kötelezettség sem terhelte. A II.r. felperes valóban kérte 2003. szeptember 19-én a főigazgatótól, hogy B.O. jogviszonyának fennállásáról adjon tájékoztatást, és erre nem kapott választ. Az eljárás során azonban nem nyert bizonyítást, hogy a munkáltató valamely képviselője a jogviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegte volna. A II.r. felperes a 2006. június 29-ei bírósági tárgyaláson elismerte, hogy látta azt, miszerint B.O. által kezdeményezett közös megegyezésről szóló irat a főigazgató által át van húzva, tehát a munkaviszony megszüntetéséről a felek között nem jött létre megállapodás. A II.r. felperes arról is tudott, hogy a helyettese keresőképtelen állományban volt, ennek tartama senki előtt nem volt előre ismert, így az alperes sem tudhatta, hogy az említett közalkalmazott mikor fog munkába állni. A II.r. felperes hivatkozott arra, hogy Sz.T. miniszteri biztos utasítására a V. Rt-nek a munkáltató átutalással teljesítette azon

számlákat, amelyek kifizetését ő ellenezte. Ezen rendkívüli lemondási indok kapcsán a bíróság arra utalt, hogy a II.r. felperes nem jelölte meg, mely számlák kifizetése sértette a közalkalmazotti jogviszonyból származó lényeges kötelezettséget. A peres iratok eltűnésével kapcsolatos indokot a tizenöt napos határidőt elmulasztva közölte a munkáltatóval, a II.r. felperes ugyanis 2003. szeptember 1-jén már észlelte, hogy a szobájából eltűntek az iratok. A II.r. felperes rendkívüli lemondása további indoka, hogy a foglalkozás egészségügyi ellátásra kiírt közbeszerzési eljárás során tapasztalt hiányosságokról készített jegyzőkönyvre a munkáltató nem reagált, nem nyert bizonyítást. Az információ áramlás megakadása a főigazgató és a felperes között nem feltételez szándékosságot vagy súlyos gondatlanságot. Az osztályon tapasztalt olyan személyi feltételek, amelyek a munkavégzést lehetetlenné tették volna, nem nyert bizonyítást, így a munkáltató ezzel kapcsolatos mulasztása sem igazolt. Nem bizonyította a II.r. felperes azt sem, hogy az egészséges munkavégzéshez szükséges feltételeket az alperes nem biztosította, illetve hogy a munkavégzéshez elengedhetetlen információk átadását megtagadta volna. A bíróság mindezek alapján a II.r. felperes rendkívüli lemondása jogellenességét állapította meg, és elutasította a felmentési időre járó átlagkeresettel, végkielégítéssel, szabadság megváltással, 13. havi illetménnyel, mobiltelefon használattal, önkéntes nyugdíjpénztári tagsággal, jubileumi jutalommal kapcsolatos kereseti kérelmeket is. A II.r. felperes 4. pontban foglalt 12 havi kártérítés megfizetésére, valamint az 5. pontban foglalt új közalkalmazotti igazolás kiadására irányuló kereseti kérelme körében a bíróság kifejtette, hogy a munkáltató nem állított valótlan, amikor a közalkalmazotti igazoláson a jogellenes megszüntetés tényét szerepeltette. A 6. pontban foglalt táppénz és átlagkereset különbözetének megfizetésére irányuló kereseti kérelemmel összefüggésben a bíróság hivatkozott a beszerzett szakértői véleményre, amely tartalmazza, hogy a II.r. felperes keresőképtelen állománya annyiban állhat okozati összefüggésben a munkaviszonnyal, amennyiben a felperesnél a fokozott terhelés és stressz egyéni szervezeti adottságok miatt vérnyomás emelkedéshez vezethet. Általánosságban elmondható, hogy a magas vérnyomásban szenvedő betegek vérnyomás „kiugrásához” a fokozott pszichés megterhelés hozzájárul. A kiegészített szakvélemény azonban már egyértelműen kizárta a II.r. felperes betegségeit, és az ebből eredő keresőképtelen állománya, valamint a munkaviszonnyal, munkaköri feladatai ellátásával fennálló okozati összefüggést.

A kereseti kérelem 7. és 8. pontjában foglalt kiadásokkal kapcsolatos kereseti kérelmet a bíróság ugyancsak megalapozatlannak találta. A felek között nem jött létre tanulmányi szerződés, így a közalkalmazotti jogviszony megszűnését követő időre a munkáltatót nem terhelheti szerződéses kötelezettség, jogi érdeke pedig megszűnt a felperes képzésére vonatkozóan. Így tehát nem köteles

sem az államvizsga díját, sem a szakdolgozat kötésének költségét átvállalni. A kereseti kérelem 9., 10., és 11. pontjában foglaltak kapcsán az elsőfokú bíróság visszautalt az I.r. felperes erre vonatkozó kereseti kérelmével kapcsolatban kifejtettekre. A munkaügyi bíróság a 12. pontban szereplő nem vagyoni kártérítési igényt is elutasította. A kirendelt szakértő a szakvéleményében azt állapította meg, hogy a II.r. felperesnél a 32. terhességi héten terhességi mérgezés miatt kellett császármetszést végrehajtani. A terhességi toxémia önálló kórkép, ez vezetett a koraszülést előidéző császármetszéshez, amely nem hozható közvetlen ok- okozati összefüggésbe a munkavégzéssel. A munkaügyi bíróság megalapozatlannak találta a II.r. felperes 500.000 forint nem vagyoni kártérítés iránti igényét amelyet arra alapított, hogy a szakdolgozat megírásához szükséges szerződésekbe való betekintést a munkáltató megtagadta. A bíróság szerint az alperesnek akkor sem volt kötelezettsége a volt munkavállalója részére iratokat kiadni, ha azok a korábbi munkakörével összefüggésben keletkeztek. A II.r. felperes nem bizonyította, hogy ezek hiányában sürgősen kellett a diplomamunkáját megírnia, ami miatt nem vagyoni kár érte.

A 14. pontban foglalt rendkívüli munkavégzés ellenértékével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság visszautalt az I.r. felperes 5. pontban foglalt kérelmével összefüggésben kifejtett álláspontjára.

A 15. pontban megjelölt szabadság megváltás iránti igényt a bíróság 31.586 forint összegben talált megalapozottnak. A II.r. felperes 2003. június 27. és augusztus 31. között kivett 44 napot, a részére összesen járó 78 napból a munkáltató kifizetett 32 napot, így további 2 nap megváltására volt köteles. Az elsőfokú bíróság a felperesek által 2004. június 14-én előterjesztett eljárási kifogás tárgyában kifejtette, hogy amennyiben esetlegesen az első tárgyaláson a jegyzőkönyvvezetés nem volt szabályos, az a per érdemi elbírálását nem befolyásolta. Az első tárgyalást követően a bíróság még tizenöt tárgyalást tartott, a felpereseknek kellő idő állt rendelkezésére nyilatkozataik és bizonyítási indítványaik előterjesztésére. A felperesek fellebbezése folytán eljárta Fővárosi Bíróság 55.Mf.637.435/2009/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy a II.r. felperes 2003. október 7-én kelt közalkalmazotti igazolásából az „elbocsátás közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése” bejegyzést tizenöt napon belül törölje. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, és az I.r. felperest 200.000 forint, a II.r. felperest 250.000 forint másodfokú perköltség viselésére kötelezte azzal, hogy a fellebbezési illeték az államot terheli. A másodfokú bíróság elsődlegesen a felperesek eljárási kifogással kapcsolatos megállapításait vizsgálta, és arra az álláspontra helyezkedett, hogy az egyezségi kísérletet követően az elsőfokú bíróság olyan kiterjedt, széleskörű bizonyítást folytatott le, amely jelentéktelenné tette a felperesek eljárási kifogását, azt a másodfokú bíróság sem találta olyan jelentőségűnek, amely a per

későbbi kimenetelére kihatással lehetett volna. A Kjt. 76. §-ának Alkotmányba ütközésével kapcsolatosan előterjesztett indítvánnyal összefüggésben a másodfokú bíróság megállapította, hogy ebben a körben a bíróság nem sértett jogszabályt. A felperesek maguk is előterjeszthetik panaszukat az Alkotmánybíróságnál (KGD.1994. számú 271. számú döntés). A másodfokú bíróság álláspontja szerint indokolatlan a felperesek hivatkozása, miszerint a munkaügyi bíróság az alperes javára elfogultan értékelte a bizonyítással feltárt tényeket. A felperesek a perben nem igazolták, hogy az általuk tett közérdekű bejelentés miatt lehetetlenült el a helyzetük az alperesnél, illetőleg azt sem, hogy a felperesek munkaterhe más osztályon dolgozókéhoz viszonyítva kiugró volt. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a II.r. felperes fellebbezése alapos a közalkalmazotti jogviszony megszűnését igazoló igazoláson tett bejegyzés vonatkozásában. Az alperes indokolatlanul jegyezte fel az igazolásra az „elbocsátás közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése” bejegyzést. A II.r. felperes közalkalmazotti jogviszonya nem elbocsátással szűnt meg, ugyanakkor ez a bejegyzés felesleges arra is tekintettel, hogy az alperes az igazolásra azt is ráírta, miszerint a közalkalmazotti jogviszony a közalkalmazott jogellenes rendkívüli lemondása következtében szűnt meg. Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság pontokba szedett, részletesen indokolt ítéletét helybenhagyta annak helyes indokai alapján. A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen az általuk nem támadott ítéleti rendelkezések érintetlenül hagyása mellett a kereseti kérelmeiknek megfelelő határozat hozatalát kérték, míg másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozták az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. A felperesek felülvizsgálati kérelme szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-nak (1) bekezdésében foglaltakat. A felperesek felülvizsgálati érvelésükben arra utaltak, hogy a bizonyítási eljárás elhúzódott, az idő múltával a tanúk nem minden esetben emlékeztek pontosan, illetve saját tevékenységüket illetően is a tényekkel ellentétesen nyilatkoztak. A korabeli munkáltatói jogkörgyakorló főigazgatótól és általános helyettesétől a perben elfogulatlan vallomás nem volt várható. A felperesek fenntartották azon következetes álláspontjukat, miszerint 2003. május 28-án az 1997. évi I. törvény alapján közérdekű bejelentést tettek, amelynek következménye lett, hogy a helyzetük fokozatosan ellehetetlenült az alperesnél. Hivatkozásuk szerint a rendkívüli lemondás nemcsak egyszeri jogellenes munkáltatói magatartás következményeként, hanem mint sorozatosan elkövetett folyamatos atrocitás is értékelendő. A jelen esetben is ez történt, a szubjektív határidő túllépése nem állapítható meg. Az, hogy „az É.J.O. is ugyanolyan rossz helyzetben volt, mint az alperes többi egysége”, nem jelentheti, hogy a felpereseknek e rossz helyzet elfogadására vonatkozó folyamatos tűrési kötelezettsége lett volna, mert sem az Mt., sem a Kjt. ilyen munkavállalói kötelezettséget nem

tartalmaz. Mind az első-, mind a másodfokú ítélet tényként állapítja meg, hogy a munkateher általában véve nem volt arányos a biztosított munkavégzési feltételekkel. A perben meghallgatott, és az alperes alkalmazásában állt tanúk egybehangzóan állították, hogy az alperesnél a munkateher folyamatosan minden szervre vonatkozóan nagy volt, a létszámgondok összevetésével pedig az volt megállapítható, hogy a létszám bővítése sem volt a munkateherrel arányosan megengedett. A felpereseknek nem azt kellett bizonyítaniuk, hogy más osztályhoz képest kiugró munkateher volt, hanem hogy számukra aránytalan volt a munkateher. A felperesek az eljárás során igazolták, hogy a hármас jelszó ellenére is olvashatóak voltak a rendszer adatai a postafiók címzettjén kívüli személyek számára is. A felperesek nem a magánlevelezésbe történt beleolvasás miatt kérték a nem vagyoni kártérítést, hanem a hivatalos levelezésbe való betekintéssel összefüggésben. A P. vizsgálat kapcsán arra hivatkoztak, hogy G.G. 2003. augusztus 19-én telefonon értesítette az I.r. felperest, miszerint vezetői megbízását visszavonja, ezt követően szabadságát töltötte, így az I.r. felperessel nem érintkezett telefonon. A felperes először ismerősei útján, a N.-ben 2003. augusztus 27-én megjelent cikk nyomán, majd szeptember 1-jén munkába állásakor értesült a vezetői megbízás visszavonásáról a munkáltató számára előírt írásbeli módon, melyet a főigazgató, G.G. kézbesített számára. A munkáltatói jogkör jóhiszemű, a tisztességesség követelményeinek megfelelő, kölcsönösen együttműködő gyakorlása a munkáltatónak törvényi kötelezettsége [Mt. 3. § (1), (2) bekezdés, Mt. 4. §]. A bíróság a szabad bizonyítást nem biztosította a felperesek számára, elzárkózott a nemzetközi tudományos életben is jegyzett K.M. S.M.I. igazgatójának tanúkénti megidézésétől arra való hivatkozással, hogy nem szerepel a szakértői névjegyzékben. Figyelman kívül maradt az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség munkahelyi stresszről kiadott közleménye, amely K.M. hivatkozott kutatásaira, megállapításaira alapozott. A munkahelyi stressz és következményei, mint a Pp. 163. § (3) bekezdésében elismert köztudomású tényre hivatkozást a bíróság nem fogadta el, ezért kellett orvosszakértői bizonyítást lefolytatni. Az I.r. felperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmesnek találta a jogerős ítéletnek a szabadságmegváltásról kifejtett álláspontját. A felperesek a közbeszerzési igazolás kiadásával kapcsolatos álláspontjukat részletesen kifejtették, a jogszabályra hivatkoztak, így megalapozatlan a jogerős ítéletnek ebben a körben előadott érvelése. Az alperes a rendeltetésellenes joggyakorlással az igazolás késedelmével a felpereseknek bizonyítottan kárt okozott. A szakjogászképzés költségeit a munkáltatói jogkör gyakorlója írásban vállalta a II.r. felperes részére. Az iratbetekintési lehetőség megtagadása a rendeltetésellenes joggyakorlásnak minősül. A V. Rt-vel kapcsolatos elszámolások iratanyaga a munkáltatónál eltűnt, a II.r. felperest erről senki nem tájékoztatta, holott a perben a jogi képviselőt ő látta el, de mint az I.J.O. vezetője is

jogosult volt ezt megkérdezni és választ kapni. Az iratok eltűnése esetén az elvárhatóság elemi szintje, hogy a vezető jogtanácsos jelzésére bármely szervezet első számú vezetője intézkedik, illetve válaszol. A bíróság nem vette figyelembe, hogy az alperes hátrányos megkülönböztetést alkalmazott, amikor az I.r. felperest nem engedte be a munkahelyre. Korábban ilyen intézkedést a munkáltató egyetlen volt alkalmazottjával szemben sem adott ki. A N.-ban megjelent újságcikk az I.r. felperesre nagy nyilvánosság előtt negatív, személyére, munkájára, szakmai hozzáértésére tett egyoldalú kijelentéseket tartalmazott. Az alperes kárenyhítési kötelezettsége körében elvárható lett volna, hogy ingyenes jogsegélyt biztosítson alkalmazottja számára, amelyet megtagadott. A koraszülés miatti nem vagyoni kárigénnyel összefüggésben a II.r. felperes a felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy - P.A. tanúvallomása alapján is megállapíthatóan - a koraszülés miatt jelentős hátrányok érik az anyát és a magzatot is, amelyek egyébként köztudomású tényeknek tekinthetőek.

A szakdolgozattal kapcsolatos iratbetekintés megtagadása és a rendeltetésellenes joggyakorlás körében a felperesek a korábbi beadványaikra utaltak. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelmek nem alaposak.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálhatta felül a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint. A felperesek által hivatkozott, az ügy érdemét érintő jogszabálysértés, azaz a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése nem volt megállapítható a jelen ügyben [Pp. 206. § (1) bekezdés, Pp. 221. § (1) bekezdés, BH.2001.197, BH.2002.29.]. Az eljáró bíróságok a jogszabályoknak megfelelő döntésüket a felek nyilatkozatai, a tanúk vallomásai, és a csatolt okiratok együttes értékelése alapján hozták meg. Önmagában az a körülmény, hogy G.G. és G.L. a felperesek feletteseik voltak, a következetes ítélkezési gyakorlat szerint nem jelenti azt, hogy elfogultak. Ennek ellenkezőjét az eljárás során a felperesek maguk sem igazolták. A másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a felperesek nem bizonyították (Pp. 164.), miszerint közérdekű bejelentésük miatt érte hátrány őket a munkáltatónál, illetve hogy ezzel összefüggésben az alperes retorziót alkalmazott volna. Az nem nyert igazolást, hogy az É.J.O. munkaterhét vagy létszámát illetően kedvezőtlenebb helyzetben lett volna az alperes többi osztályához viszonyítottan, illetve hogy a felperesek olyan túlmunkát végeztek, amely ellentételezése igényelhető lenne a munkáltatótól. Az a szubjektív megítélés, miszerint a terhelésük már meghaladta az általuk elfogadhatót, alkalmas indok lehet a jogviszony megszüntetésére, de rendkívüli lemondást az adott esetben nem indokol [Kjt. 29. § (1) bekezdés a) pont]. Megalapozatlan azon felülvizsgálati érvelés, miszerint a bíróságok tévesen értékelték a szubjektív határidő betartásának elmulasztását tekintettel arra,

hogy az alperes folyamatosan elkövetett magatartása, illetve kötelezettségeinek elmulasztása miatt éltek a felperesek a rendkívüli lemondás jogával. Az eljáró bíróságok kizárólag az I.r. felperes vezetői megbízása visszavonására alapított rendkívüli lemondási indokkal, illetve a 2003. szeptember 1-jén történt hazaküldéssel összefüggésben állapították meg a szubjektív határidő lejártát, egyebekben azonban a felperesek jogviszony megszüntető intézkedését érdemben vizsgálták. Az I.r. felperes a vezetői megbízás visszavonásáról 2003. augusztus 19-én szerzett tudomást, amely a főigazgatóhoz írt 2003. szeptember 30-án kelt levélből egyértelműen kitűnik (jegyzőkönyv, 12. számú melléklet, 1. oldal 1. bekezdés). Ebből következően megalapozatlan azon hivatkozás, hogy a N. 2003. augusztus 27-ei számából értesült az alperes intézkedéséről. Az I.r. felperes a vezetői megbízás visszavonása jogellenessége tárgyában önállóan is keresetet indíthatott volna, amelyet nem tett meg. A 2003. szeptember 30-ai rendkívüli lemondás erre, valamint a 2003. szeptember 1-jei hazaküldésre alapítottan pedig a jogszabályban biztosított határidőn túl történt [Kjt. 29. § (2) bekezdés]. Az eljáró bíróságok a beszerzett szakértői vélemények alapján helytállóan fejtették ki, hogy a felperesek munkavégzési körülményei, illetve egészségi állapotuk, valamint a II.r. felperes koraszülése között az ok-okozati összefüggés nem volt megállapítható. A szakvélemények a Pp. 182. § (3) bekezdésében írtak egyikében sem szenvednek, aggálytalannak tekinthetők, ezért az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül fogadták el az ítélezésük alapjául. Következetes az a bírói gyakorlat, hogy a szakvéleménnyel elégedetlen fél kérelme, a szakértői vélemény más szakértő véleményével való ellenőrzésének indítványozása önmagában a szakvélemény helytállóságát nem kérdőjelezi meg, és nem lehet további szakértő kirendelésének az alapja (BH.1998.534.). Ebből következően az ügyben nem volt indokolt más szakértő véleményének beszerzése, sem pedig K.M. nyilatkoztatása. A bíróságok e körben nem sértették meg a szabad bizonyítás elvét. A stressz egészségromboló hatása ugyan köztudomású tény (Pp. 163. §), ez azonban nem jelenti azt, hogy annak konkrét, adott esetben történő megvalósulása nem képezi vizsgálódás tárgyát a munkáltató kártérítési kötelezettségének megállapítása során. A szakértői vélemények adott felperesekre nézve egyértelműen kizárták, hogy a munkahelyi körülmények az egészségi állapotuk alakulását károsan befolyásolták volna. Az ún. „mobbing”-ot a bíróságok értékelték, azonban a felperesek esetében annak fennállta a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése alapján nem volt kimondható. Az eljáró bíróságok a csatolt nyilvántartások alapján (28. sorszámú irat) helyesen határozták meg a felpereseket megillető szabadság mértékét, az elszámolást jogszerűen végezték el, a felülvizsgálati kérelemben foglaltak jogszabálysértés megállapítására nem voltak alkalmasak. A másodfokú bíróság az ítéletében helytállóan utalt a 2003. évi CXXIX. törvény 11. §-ában foglaltakra, valamint a 29/2004. (XI.8.) IM rendeletre. A felperesek ítéleti bizonyossággal

megállapíthatóan nem tudták igazolni, hogy a kérelmükre kiállított közbeszerzési igazolás kiadásának időpontja és annak tartalma alapján az Mt. 174. § (1) bekezdése, és az Mt. 177. § (1) bekezdése alapján kártérítésre tarthatnának igényt az alperestől. Helytálló a másodfokú bíróság okfejtése a levelezési rendszer hiányosságaira alapított nem vagyoni kártérítés körében is. A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben maguk is arra utaltak, hogy a hivatalos levelezésbe való betekintés miatt éltek kártérítési igénnyel. Ezen adatok azonban a munkáltató működésével összefüggőek, így azok esetleges illetéktelen személy tudomására jutása sem eredményezheti nem vagyoni kártérítés fizetését a rendszert használó közalkalmazott részére. Helytálló az az ítéleti megállapítás is, hogy az I.r. felperes vonatkozásában az alperes 2003. október 6-án adott olyan utasítást a portaszolgálatnak, amely alapján a felperes csak engedéllyel léphetett be a székházba. A közalkalmazott ekkor azonban már nem állt jogviszonyban, így a munkáltató intézkedése akkor sem jogellenes, ha az I.r. felperes tudomása szerint mással szemben a munkáltató korábban ilyen eljárást nem alkalmazott. Ugyancsak helyesen került megállapításra az eljárás során, hogy a II.r. felperes szakjogi képzésével kapcsolatos költségek megfizetésének elmaradása, a tanulmányokhoz szükséges iratbetekintés megtagadása, az iratok J.O.-ról történő eltűnése, valamint annak megtagadása, hogy polgári perben a II.r. felperes képviselhesse az I.r. felperest, többlettényállási elem hiányában kártérítést nem alapoz meg. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintette, egyebekben hatályában fenntartotta. Kötelezte a pereszes felpereseket egyenként a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. Az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontja, 3. § (3) bekezdése és 14. §-a alapján a felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

, 2012. január 18.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró
A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő